

Διελθόντες τὴν Γεωργίαν καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ μῆκος, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀλαβάμα, διαβρεχομένην ὑπὸ τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ, καὶ περὶ τὸ μεσονύκτιον τῆς τρίτης ἡμέρας μετὰ τὴν ἐκ Νεοδωράκου ἀναχώρησιν ἡμῶν ἐφθάσαμεν εἰς Montgomery, πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας, καταλύσαντες εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Montgomery Hall. Ἡ πόλις αὕτη ἔχει 10,000 κατοίκων καὶ εἶναι κτισμένη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὀχθῆς τοῦ Ἀλαβάμα. Τὸ καπιτώλιον ἔνθα συνεδριάζουσι τὰ νομοθετικὰ σώματα τῆς ἐπαρχίας, εἶναι ὠραῖον οἰκοδόμημα, ἔχων περιστήλιον εἰς σχῆμα ἑλληνικοῦ ναοῦ. Οὐδὲν ἕταρον κτίριον ἔλκυει τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ξένου. Ὁ λαὸς ἐρπύετο εἰρηνικῶς ἀσχολούμενος εἰς τὰ ἔργα του. Οἱ μαῦροι, ραιδροὶ καὶ τραγωδοῦντες, ἐκύλιον τὰ ὀγκώδη τοῦ ἐκμδαρίου δέματα ἐκ τῆς προκυμαίας εἰς τὸ ἀτμόπλοιον αἰκλεψίδος, ἔπερ ἐμελλε νὰ μᾶς μεταφέρῃ εἰς Mobile.

Ἐπέβημεν εἰς τὸ ἀτμόπλοιον τὴν δευτέραν μετὰ μεσημβρίαν ὥραν. Τὰ ἀτμόπλοια τῶν ποταμῶν τῆς Ἀμερικῆς εἶναι ὡς ἄλλα παλάτια, ἔχοντα μῆκος διακοσίων μέχρι τριακοσίων ὀγδοήκοντα ποδῶν, ἥτοι μεγαλειτερα κατὰ τὸ μῆκος καὶ τοῦ μεγίστου τρικρότου, καὶ χωροῦσιν ἐπιβάτας μέχρις 600 μὲ ὅλα των τὰ ἀναγκαῖα. Ἡ ἀποσκευὴ αὐτῶν εἶναι πολυτελεστάτη, οὐ μόνον ἡ τῆς μεγάλης αἰθούσης, ἥς τὸ μὲν ἔδαφος εἶναι κεκαλυμμένον ὑπὸ πλουσιωτάτου μιλαιοῦ τάπητος, αἱ δὲ πλευραὶ στολισμέναι μὲ κεχρυσωμένα κάτοπτρα καὶ μὲ ἀντικαυτικά ἀνακλιντήρια, ἀλλὰ καὶ ἡ τῶν ἰδιαιτέρων θαλάμων. Ἰστάμενός τις εἰς τὸ ἐν ἄκρον τῆς ἀπεράντου ταύτης αἰθούσης φωτιζομένης ὑπὸ ἀνκριθμῆτων θυρίδων, ὅθεν τὸ φῶς εἰσέρχεται διὰ χρωματιστῶν ὕλων, καὶ θεωρῶν τὸ πλῆθος τῶν κομψῶς ἐνδεδυμένων κυριῶν, ἀκροαζόμενος τὴν μουσικὴν τοῦ κλειδοκυμβάλου καὶ τὰς ὁμιλίας τῶν περισταμένων, λησμονεῖ ὅτι εὐρίσκεται ἐπὶ τοῦ ὕδατος, καθ' ὅσον μάλιστα οὐδ' ἐλάχιστος σάλος εἶναι ἐπαισθητός.

Δ. Ν. ΜΠΟΤΑΣΗΣ.

(Ἐπεται τὸ τέλος.)

ΑΙ ΔΥΟ

ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΙΚΕΛΙΑΣ.

1848 καὶ 1860 (α).

—ooo—

Β'.

Διηγούμενοι ἐν συντόμῳ τὰ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1848 ἔτους, σκοπὸν εἶχομεν νὰ διευκολύνω-

(α) Ζήτει τὸ Δ' ἔρθεον εἰς φυλλάδ. 249, σελ. 2 &.

μεν διὰ τῶν παρελθόντων παραδειγμάτων τὰ συμπεράσματα εἰς ὅσα δίδουσιν ἀφορμὴν τὰ σήμερον γινόμενα ἐν Σικελίᾳ, ὅμοια κατ' οὐσίαν πρὸς τὰ τοῦ πρώτου ἐκείνου ἐπιχειρήματος. Τὰ αὐτὰ πάθη, οἱ αὐτοὶ τρόποι παρουσιάζονται καὶ κατὰ τὸ ἐνεστώδες δράμα. Ἀλλὰ τίς ὁ ἀληθὴς σκοπὸς καὶ ποῖον ἔσται τὸ τέλος; ἡ λύσις βεβαίως δὲν ἀπέχει πολὺ. Ἐν τοσούτῳ ἄς ἴδωμεν πῶς ἀπέβησαν τὰ πράγματα τοῦ 1848 ἔτους, πῶς ἐπεσεν ἡ ἐλευθερία ἐν Νεαπόλει, καὶ πῶς κατηργήθη τὸ σικελικὸν Σύνταγμα τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς συνεδριάσεως τῶν Βουλῶν.

Κατηργήθησαν τότε οἱ φιλελεύθεροι Νεαπολιταὶ, ὅτι προέτειναν ἀξιώσεις ὑπερβολικὰς, πέραν τῶν καθιερωθέντων συνταγματικῶν δικαιωμάτων. Καὶ δικαίως μὲν ἴσως ὑπωπτεύοντο τὸν ἡγεμόνα· οὗτος ὅμως ἔμενεν ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς νομιμότητος. Ἡγωνίζοντο νὰ γίνωσι κύριοι αὐτοῦ ὑποκαθιστῶντες νόμους δημοκρατικοὺς εἰς τοὺς παρ' ἐκείνου ψηφισθέντας· ἡ ἀκολασίς τοῦ τύπου ἦτο μεγίστη, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐφοβεῖτο καθαίρειν.

Βιασθεὶς ὑπὸ γενικῆς κατακραυγῆς καὶ ὑπὸ τῶν φιλελευθέρων αὐτοῦ ὑπουργῶν, ἔστειλε στρατὸν εἰς Πάδον ἵνα συμπράξῃ πρὸς ἀπελευθερωσιν τῆς Ἰταλίας. Τὴν Σικελίαν, ἔλεγον αὐτῷ, θέλεις ἀνακτήσῃ ἐν Λομβαρδίᾳ. Ἀλλ' αὐτὸς δὲν ᾔθελε νὰ κηρύξῃ πόλεμον πρὸς τὴν Αὐστρίαν. Δυσχεραίνων ἄρα ἀπεράσισε νὰ στείλῃ πρὸς τὴν ἀρκτῶν Ἰταλίαν 40,000 ἀνδρῶν ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Πέπεν· ἀλλὰ μόνον 15,000 ἀπέστειλε· διότι οὐ μόνον δὲν ἠγάπα ἀλλὰ καὶ ἐμίσει τὴν ἰταλικὴν ἀνεξαρτησίαν, ὡς συνεχομένην μετὰ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐλευθερίας. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ νεαπολίτης στρατὸς δὲν ἐπεθύμει ν' ἀντιταχθῇ πρὸς τὸν τῆς Αὐστρίας, οὔτε ἠγάπα τὸ Σύνταγμα· ἐξήρτητο δὲ ὅλως ἀπὸ τῶν νευμάτων τοῦ βασιλέως, ὅστις εἶχε φροντίσει νὰ ἐλκύσῃ τὴν συμπάθειαν αὐτοῦ διὰ συγκαταβάσεων ἐξευτελιστικῶν. Πλὴν τούτου ἦσαν καὶ τῶν ἐλβετικῶν ἐν Νεαπόλει, ἑτοιμα νὰ πολεμήσωσιν ὑπὲρ τοῦ ἡγεμόνος τὸν ὁποῖον ἠγάπων, καὶ κατὰ τοῦ λαοῦ ὃν κατεργάζοντο.

Τὴν 15 Μαΐου συνελθόντες οἱ βουλευταί, συνέζητουν τὰ περὶ τοῦ ὅρκου τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ὁμώσωσιν ὑπὲρ τοῦ καθεστώτος Συντάγματος· ἡ πλειοψηφία ἐζήτηε νὰ τροπολογήσῃ αὐτὸν ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον. Οἱ μᾶλλον ἐνθερμοὶ, βοηθούμενοι ὑπὸ τε τῶν λεσχῶν καὶ τοῦ δημαγωγικοῦ τύπου, εἶχον διαταράξῃ τὴν πόλιν. Ἐνοπλὸς ὁ λαὸς διατάφρευσε (α) τὰς ὁδοὺς καὶ ἐφύλασεν αὐτάς. Οἱ ἔλβετοί καὶ ὁ ἄλλος στρατὸς ἔμενον ἑτοιμαὶ ἐντὸς τῶν στρατώνων, καὶ ὁ κίνδυνος τῆς συμπλοκῆς ἐφαίνετο ἐπικείμενος. Τὸ σημεῖον δὲ αὐτῆς ἐδόθη, ἀγνοεῖται ὑπὸ τίνος, διὰ πυροβολήσεως, καὶ ἔκτοτε τρομερὰ πάλιν ἤρξατο μεταξύ λαοῦ

(α) Barricader. Ὁ Πλοῦταρχος λέγει ἐν Βίῳ Βουπηίου· «Ὅλην ἀνέσκαψε τὴν πόλιν καὶ διατάφρευσε καὶ ἀνέλαττον ἐνέπλησσε τοὺς στενωπούς.»

καὶ ἑλθέτων, βοηθουμένων καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων στρατευμάτων. Καταβλήθησιν τῆς ἐπαναστάσεως μετὰ ὀκτώωρον μάχην κατὰ τὰς ὁδοὺς, οἱ στρατιῶται ἐτράπησαν ἀγαλίνωτοι εἰς δηώσεις καὶ σφαγὰς καὶ εἰς πᾶν ἄλλο εἶδος ἀπανθρωπίας καὶ κακώσεως.

Διπτάζουσι τινες νὰ πιστεύσωσιν ὅτι ὁ Φερδινάνδος προῦπέβαλε τὴν ἐπανάστασιν ταύτην· ἀλλ' ὁπωσδήποτε, ἦτο βίβλιος περὶ τῆς νίκης, μεθ' ἣν κατήγγησεν ἀμέσως τοὺς ἐλευθέρους θεσμούς. Ἡ συνταγματικὴ μερίς ἦτο εὐαρίθμος, οἱ Ναπολῖται ἐφαίνοντο ἀδιάφοροι, καὶ ὁ ὄχλος ἡγάπα τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν. Τὸ καθ' ἡμᾶς, τὸ συνταγματικὸν πολιτεύμα τότε μόνον θέλει στερεωθῇ ἐν Ναπόλει, ὅταν ἡ ἐξουσία, ἀνωτέρω τοῦ λαοῦ κατὰ τὰ φῶτα, ἐφαρμόσῃ εὐλαρινῶς αὐτό. Ὁ Φερδινάνδος ὅμως, ὢν ἐχθρὸς τοῦ συντάγματος, ἐπανελαβε τὸ καταπιστικὸν σύστημα, καθ' ὃ πάντες οἱ νόμοι καὶ πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ ὑπετάσσοντο εἰς αὐθαίρετον καὶ τυραννικὴν ἀστυνομίαν. Οἱ συνταγματικοὶ ὑπουργοὶ κατεδικάσθησαν εἰς δεσμὰ καὶ συνεδέθησαν διὰ τῶν αὐτῶν αἰχμαλώτων μετὰ κακούργων. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ τύχη τοῦ Ποερίου, τοῦ Δραχονέττη καὶ τῶν ἄλλων, οἵτινες μέχρι ἐσχάτων ἦσαν ἐξόριστοι ἢ ἐπτενάζον δεσμοῖσι.

Ὁ βασιλεὺς ἐσπευσε συγχρόνως νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν ἰταλικὸν ἀγῶνα, αὐτὸς ἦτο ἐχθρὸς ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀνακαλέσας τὰ παρὰ τὸν Πάδον στρατεύματα, ὡς ἔχων ἀνάγκην αὐτῶν ἵνα καταστείλῃ τὴν ἐπανάστασιν τῆς Σικελίας. Εἰ καὶ πάντες ἦσαν πεπεισμένοι περὶ τῆς δολιότητος αὐτοῦ κατὰ τὰ συμβάντα τῆς 15 Μαΐου, ἡ πρόβασις ὅμως εἰς τὴν κατέφυγε σήμερον· συντέλει εἰς ἐλάττωσιν τῆς ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος τῶν Σικελῶν δόξης. Ἐπειδὴ δὲ μετὰ τινα χρόνον, τὸν Αὐγούστου τοῦ 1848 ἔτους, ὁ μὲν Κάρολος Αἰβέρτος ἠττήθει παρὰ τὸν Μίγκιον, ἠναγκάσθη ν' ἀφίκοι τὰ Μεδιόλανα, ἡ δὲ Αὐστρία ἀνέκτησε τὴν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐξουσίαν αὐτῆς, ὁ Φερδινάνδος ἔχαιρεν ἐπὶ τοῖς γινομένοις, καὶ ἐνεκαρτέρει ἐτι μᾶλλον ἐν τῷ συστήματι αὐτοῦ. Ἰπελείπετο δὲ μόνη ἡ ἀνάκτησις τῆς Σικελίας, καὶ ἡ ὑποταγὴ αὐτῆς εἰς τὸν ζυγὸν ἀνευ παραχωρήσεων.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς Σεπτεμβρίου τοῦ 1848 ἔτους, ὁ στρατηγὸς Φιλαγγιέρς ἀποσταλεὶς περὶ τὴν Μεσσήνην, ὤρμησε μετὰ δισμυρίων ἀνδρῶν κατὰ τῆς πόλεως ἵνα κατακτήσῃ αὐτήν καὶ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τῆς πολιορκίας τὸν ἐν τοῖς φρουρίοις στρατὸν. Ἰε· εἶπαμεν, οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἐξουσίαζον αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐπαναστάσεως, ὁχυρώσαντες διὰ χαρακωμάτων καὶ πυροβολοστασίων τὰς ὁδοὺς πρὸ τοῦ τείχους. Ἡ Μεσσήνη εἶναι ὥς τις ἀκρα γαστέρα ζευγνυούσης τὴν νῆσον μετὰ τῆς ἡπείρου· ὅθεν οἱ Ναπολῖται κυριεύοντες αὐτήν ἠθέλον γενεὴ κύριοι καὶ τοῦ πορθμοῦ. Ἐάν οἱ Σικελοὶ εἶχον ἐμπειρίαν πολεμικὴν καὶ πεπαιδευμένους ἀξιωματικούς, ἔπρεπε νὰ πολιορκήσωσιν ἐξωθεν τὴν ἀκρόπολιν, ν' ἀνοίξωσι τάφρους πρὸς με-

σηθρίαν, καὶ ἔπειτα, πλησιάζοντες εἰς τὸν προμαχῶνα δὴν Βλάτκον ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν τάφρων, νὰ διαβῶσι τὸ πεδῖον τῆς Νέας Γῆς, καὶ νὰ φθάσωσιν εἰς τὰ προχώματα· ἐντοῦθεν δὲ νὰ διαρρήξωσι διὰ τῶν πυροβόλων τὸ ἐξωτερικὸν τεῖχος, νὰ κυριεύσωσιν αὐτό, καὶ δι' αὐτοῦ νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς τὴν ἀκρόπολιν.

Μετὰ μάχην αἱματηράν καὶ πεισματώδη ἑκατέρωθεν, οἱ Ναπολῖται ἐκυρίευσαν τὴν πόλιν, καὶ τρομερῶς διεπράξαντο κακώσεως. Μέγα μέρος τῆς πόλεως κατεστραφῇ, καὶ πολλὰ τῶν ἐρειπίων σώζονται ἐτι καὶ σήμερον. Εἰς μάτην οἱ ναύαρχοι τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας ἐμεσίτευσαν ὅπως ἀναστείλωσι τὰς σφαγὰς καὶ τὴν ἐρήμωσιν· ὁ Φιλαγγιέρς ὑπέστη ἀκαμπτος. Ἀλλ' οἱ ἐν Ναπόλει πρεσβεῖς τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας, παραστήσαντες τὴν θρηνηδίαν τῶν ἐν Μεσσήνῃ γινομένων, παρενέδωκαν ἐν ὀνόματι τῆς ἀνθρωπότητος (α), καὶ τῇ συμπράξει αὐτῶν συνεφωνήθη τὴν 10 Ὀκτωβρίου ἀνακωχὴ, πάντε μῆνας διαρκέσασα. Ὁ χρόνος ὑπῆρξεν ὁ ισχυρότερος βοηθὸς τῶν Σικελῶν· ἀλλ' ὠφελήθησαν ἄρα ἀπ' αὐτοῦ ἡ ἐν Πανόριω κυβερνήσις καὶ αἱ Βουλαι· ὅπως παρασκευάσωσιν εἰς τὸν καίριον ἀγῶνα, τὸν ὅποιον προεμήνυνεν ἡ ὁλότης τῆς Μεσσήνης.

Ἡ Σικελία, κατοικουμένη ὑπὸ δύο ἑκατομμυρίων καὶ τριακοσίων χιλιάδων ψυχῶν, εὐκόλως εἶδεν πεντακισμυρίους καὶ ἐπέκεινα στρατιώτας· καὶ ὅμως εἶχε δεκαπέντε μόνον χιλιάδας. Αἱ Βουλαι, ἐρίζουσιν ὡς ἐν Εὐρώπῃ περὶ ἀλλαγῆς ὑπουργῶν, ἐλησμόνησαν ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἦτο πρὸ τῶν πυλῶν, καὶ ἐτρέφοντο ὑπὸ τῆς ἐλπίδος ὅτι αἱ ξέναι δυνάμεις ἠθέλον ἀναγνωρίσαι τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς νήσου, ἐκ τούτων μᾶλλον ἢ ἐκ τῶν ἀγώνων τῶν Σικελῶν προσδοκῶσαι τὴν ἐλευθερίαν. Κατὰ τὴν πεντάμηνον ἀνακωχὴν ἔπρεπε νὰ διοργανώσωσι τὸν στρατὸν καὶ νὰ εὕρωσι πόρους, πάντα τὰ ἄλλα ζητήματα παρορῶντες· ἀλλ' ἀντὶ τούτων συνεζήτησαν θεωρίας περὶ Συντάγματος. Τὰς Βουλὰς διήρουν μερὶς δεξιὰ, καὶ μερὶς ἀριστερά, καὶ κέντρον, καὶ ἀντιπολίτευσις, καὶ ὑπουργοὶ διεδέχοντο ὑπουργοὺς· ἡ δὲ κυβερνήσις, καταναλισκόμενη εἰς συζητήσεις βουλευτικάς, δὲν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ συνενώσῃ τὰ διστωτά. Ἐάν οἱ κομματικοὶ οὗτοι διαπληκτισμοὶ παραλύουσι καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης τὰς κυβερνήσεις, εὐκόλον νὰ ἐννοήσωμεν ὅποιον ὄλεθρον ἐπιφέρουσιν ἐν ὥρᾳ πολέμου.

Αἱ Βουλαι μετερρύθμισαν τὸ Σύνταγμα τοῦ 1812 ἔτους ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον. Καὶ ἐτήρησαν μὲν τὰς δύο Βουλὰς, μετέβαλον ὅμως τοὺς πατρικίους εἰς γερουσιαστὰς ἐκλεκτούς, τὸ ὅποιον δυσηρέστησε καὶ τὸν κλῆρον καὶ τοὺς εὐγενεῖς· διεκήρυξαν τὴν ἡγεμονίαν τοῦ λαοῦ, ἐψήφισαν ὅτι

(α) Ἡ ἀνθρωπότης, ὡς φαίνεται, δὲν ἔχει πανταχοῦ τὰ αὐτὰ δικαιώματα· εἶναι ὅ,τι ἐγένετο ὑπὲρ αὐτῆς ἐν Σικελίᾳ, καὶ τοιμή παθοῦσης ὅσα κατ' αὐτὰς ἡ Συρία, δὲν ἐνεκρίθη νὰ γίνῃ εἰς τὴν πολυσύμφορον ταύτην χώραν.

ὁ βασιλεὺς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα οὔτε νὰ διαλύσῃ οὔτε νὰ ἀναβάλλῃ τὰς Βουλὰς, οὔτε τὴν ἐθνικὴν αὐτὴν φρουρὰν ν' ἀπολύσῃ· ὁμοίαν κατέστησαν τὴν βασιλείαν ἄπλῃν σκιά. Καὶ οὕτω κατέστρεψαν τὰς ἀρχαίας παραδόσεις τοῦ λαοῦ, μὴ ἐννοοῦντος τὰς νεωτέρας ἐλευθερίας, καὶ ἐπαναστατήσαντος μόνον καὶ μόνον ἐν' ἀποδιώξῃ τοὺς Νεαπολίτας τοὺς ὁποίους ἐμίση.

Προέτειναν δὲ καὶ τὴν καθάρειν τοῦ Φερδινάνδου καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, ἐκλέξαντες ἡγεμόνα τὴν 10 Ἰουλίου 1848 τὸν δούκα τῆς Γενοῦης, καὶ ἀποστείλαντες πρέσβεις πρὸς Κάρολον Ἀλβέρτον ἵνα αἰτήσῃ τὴν παραδοχὴν. Ἀλλ' οὗτος ἠττηθεὶς πρὸ μικροῦ καὶ βιασθεὶς νὰ κενώσῃ τὴν Λομβαρδίαν, δὲν ἐδέχθη τὸν προσφερθέντα τῷ υἱῷ αὐτοῦ θρόνον.

Αἱ Βουλὴν ἐπέθεσαν ὅτι ἀναγορεύουσαι βασιλεὺς ἤθελον παρακινήσει τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Γαλλίαν νὰ ἀναγνωρίσωσι τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς νήσου· ἀλλ' ἠπατώοντο· διότι ἡ ἐκλογὴ ἡγεμόνος δὲν μετέβαλε τὰ πράγματα. Μετεβῆλλον δὲ ἴσως εἰάν ὁ ἀναγορευθεὶς ἐδέχετο· διότι τότε αἱ Δυνάμεις ἤθελον εὐρεθῇ κατέναντι τετελεσμένου γεγονότος· καὶ πάλιν, ἴσως ἤθελον διστάσει ἔνεκα τῶν τότε δεινῶν τῆς Ἰταλίας περισπασμῶν.

Μὴ δεχθέντος τοῦ ἡγεμόνος ἀπεδόθη ἡ εὐθύνη εἰς τὸ ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον παρρητήθη διὰ τοῦτο· διωρίσθη δὲ ἄλλο, τὸ ἕκτον μετὰ τὴν ἐπανάστασιν. Ἀλλὰ καὶ αὐτό, ἀναγκασθὲν νὰ καταγίνεται εἰς βουλευτικὰς συζητήσεις, καθ' ὅς αἱ μερίδες ἀμιλλώμεναι περὶ φιλοπατρίας παρημέλουν τὸ καιριώτατον τῶν ζητημάτων, τὸ τοῦ ἀγῶνος, οὐδὲν ἐπραξε περὶ τοῦ πολέμου.

Ἐν τοσούτῳ ἡ λήξις τῆς ἀνακωχῆς ἤγγιζε (19 Μαρτίου 1849), καὶ ὁ Φιλαγγιέρης, διοικῶν 16,000 στρατιωτῶν ἐστρατοπεδευμένων ἐν Μεσσήνῃ καὶ περὶ αὐτῆς, ἦτο ἑτοιμος εἰς μάχην. Ὁ Φερδινάνδος ἦτο ἀνυπόμονος νὰ ἀνακτήσῃ τὸ Πάνορμον, διότι αἱ ἐξωτερικαὶ πολιτικαὶ περιστάσεις ἐβόηθουν αὐτόν. Ὁ Κάρολος Ἀλβέρτος εἶχεν ἀποχωρήσει εἰς τὰ ὄρια αὐτοῦ· οἱ Αὐστριακοὶ εἶχον ἀναλάβει ὅλην τὴν χώραν τὴν κατακτηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ· ὁ δούξ τῆς Τυρρηνίας καθιδρύετο ἐκ νέου εἰς τὸν ἴδιον θρόνον μετὰ τοῦ ἀπολύτου συστήματος· ὁ Πάπας κατέφυγεν εἰς Γαέταν, καὶ οἱ Γάλλοι ἐπολιόρκουν τὴν Ρώμην, ὅπου ὁ Ματθίης εἶχε καταστήσει δημοκρατίαν.

Ὅτε οἱ Νεαπολίται ἐξεστράτευσαν κατὰ τοῦ Πάνορμου, μέγας θόρυβος μεμιγμένος μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐξερράγη εἰς τὴν πόλιν· αἱ Βουλὴν συνετάρασσαντο, διότι οἱ μὲν ἐπόμενον ζητοῦντες αἰσυμνητίαν (δικτατορίαν) καὶ κατάργησιν τῆς ἐλευθεροτυπίας καὶ τῶν Βουλῶν καὶ τοῦ δικαίου τῆς συναθροίσεως, ὡς τῶντι ἐπρεπε νὰ γίνῃ ἐξ ἀρχῆς, ὅπως ἐγένετο μετὰ ταῦτα τὸ 1839, καὶ ὅπως ἐπραξε σήμερον ὁ Γαριβάλδης· οἱ δὲ ἤξιουν νὰ καταστῇ τὸ πολίτευμα ὅσον ἐνεστὶ δημοκρατικώτερον. Ἐντεῦθεν προέκυψαν δύο ἀντιπολιτεύσεις, εἰς ὧν ἡ ἀριστακρατικὴ ἦτο ἡ ἰσχυροτέρα. Ἐδο-

θεῖτο δὲ αὕτη ὑπὸ μέρους τινὸς τῆς ἐθνικῆς φρουρᾶς· κατηγόρει τοὺς ὑπουργοὺς ὡς μὴ καταστῆλλοντες τὰς παραχρᾶς καὶ μὴ συμβιβαζομένους μετὰ τῆς Νεαπόλεως, καὶ ἐζήτην τὴν κατάργησιν τῶν ἀταξίων τῆς ἐπαναστάσεως, τῶν προφυλακίσεων καὶ τῶν στρατοδικείων. Τὸ δὲ ἕκτον ὑπουργεῖον, μετὰ τοῦ ἀναρχίης καὶ αἰσυμνητίας, προεκάλεσε ψευδοφροῖαν ἐμπιστοσύνης, καθ' ἣν ἠττηθὲν ὑπὸ 76 ψήφων κατὰ 33, ἀπεχώρησεν. Ἐκτοτε δὲν συνεκροτήθη πλέον ὑπουργεῖον, ἀλλὰ κυβέρνησις προσωρινὴ τριμελής, προεδρευομένη ὑπὸ τοῦ γέροντος ναυάρχου, τοῦ Ρουγγιέρου Σαττίμου.

Οἱ Νεαπολίται ἐστράτευσαν ἐν πρώτοις πρὸς τὴν Κατάνην, τὴν δευτέραν ταύτην πόλιν τῆς Σικελίας. Ὁ Μισραλώσκης, ἀρχιστράτηγος τῶν σικελικῶν ὁπλῶν, μόλις ἔχων 6,000 ἀνδρῶν, ἐνίκηθη κατὰ κράτος. Ὁ δὲ Φιλαγγιέρης κυριεύσας τὴν Κατάνην διέβη δι' ὅλης τῆς νήσου ἵνα φθάσῃ εἰς Πάνορμον. Ὁ στρατηγὸς Ἰλλόα μέμφεται αὐτόν ὡς διελθόντα διὰ τῶν ὁρέων, ὅπου ἦτο πιθανόν νὰ ἀπαντήσῃ ἐπαναστάτης ἢ καὶ νὰ πολεμήσῃ ὑπὲρ ἀλώσεως τῆς ὀχυρωτάτης θέσεως Καστρογιωάννη, τοσούτω γνωστής κατὰ τοὺς μεταξὺ Νορμανῶν καὶ Σαρακηνῶν πολέμους. Ὁ Φιλαγγιέρης ὁμοῦ, γινώσκων ὅτι δὲν ὑπῆρχε στρατὸς σικελικὸς δεόντως συγκεκροτημένος, ἐνόμισεν ἀβλαβές, ὡς καὶ ἐγένετο, νὰ διευθυνθῇ θαρράλῶς εἰς Πάνορμον.

Ἐνταῦθα πάντα ἦσαν ἐν ἀταξίᾳ· ἡ κυβέρνησις εἶχε διαλυθῇ πρὶν ἔτι φανῶσιν οἱ Νεαπολίται· διακόσιοι πολῖται ἐκ τῶν μᾶλλον ἀσπασθέντων τὴν ἐπανάστασιν εἶχον ἀναχωρήσει, καὶ ὁ στρατηγὸς Σάττιμος κατέφυγεν εἰς Μελίτην.

Τὴν 26 Ἀπριλίου ὁ Φιλαγγιέρης ἐβάνη πρὸ τῶν πυλῶν, καὶ ἑνδεκα πλοῖα πολεμικὰ εἰσῆλθον εἰς τὸν λιμένα φέροντα στρατόν. Εἰς δὲ τὴν πόλιν ὁ θόρυβος ἐκορυφώθη· οἱ μὲν ἐκραζον ζητοῦντες εἰρήνην, οἱ δὲ πόλεμον, καὶ ἄλλοι ἤβηλον ἐπὶ πίνακος τὴν κοραλὴν τῶν προδοτῶν. Ἡ ἐθνικὴ φρουρὰ προέτεινε συμβιβασμὸν πρὸς τὸν στρατηγόν, ὁ δὲ λαὸς ἀγανακτῆτας ἐβίασεν αὐτὴν νὰ διαλυθῇ, κατέλαβε τὰ πυροβολοστώσια, ἠνάγκασε κανονοξολῶν τὰ πλοῖα νὰ μακρυνθῶσι, καὶ συνεπλάκη μετὰ τῶν ἐναντίων τὴν 5 Μαΐου. Τοιαύτην ἰδὼν σταθερότητα ὁ Φιλαγγιέρης, συνήνεσεν, ἀντὶ ἀπολύτου ὑποταγῆς τὴν ὁποίαν πρὸ μικροῦ ἐζήτην, εἰς συνθηκολόγησιν, δι' ἧς συνωμολογεῖτο γενικὴ ἀμνηστία, πεπαιχκόντα καὶ τριῶν μόνον ἐξαιρουμένων, καὶ ἄδεια πρὸς τοὺς ξένους ἐθελοντάς καὶ τοὺς Νεαπολίτας λειποτάκτας νὰ ἐπιβῶσιν εἰς οὐδέτερα πλοῖα.

Ἀπορὸν πῶς μετ' ἀνεξαρτησίαν 14 μηνῶν, καὶ ἐν χώρᾳ ὑπὸ δύο καὶ ἐπίκεινα ἑκατομμυρίων κατοικοῦμένη, μόνον 15 ἢ 20 χιλ. ἀνδρῶν ἤρκεσαν εἰς τὸ νὰ καθυποτάξωσι τοὺς Σικελούς, καὶ τοὶ γενναίους, φιλοπάτριδας καὶ φιλελευθέρους. Ἐπαθον ὁμοῦ διότι ἤλπισαν ὑπὲρ τὸ δῖον εἰς τὰς ξένας Δυνάμεις, καὶ ἰδίως εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς, νομίζοντας ὅτι οὗτοι ἦσαν ὑπόχρεοι νὰ ὑποστηρίξωσι τὸ Σύνταγμα τοῦ 1812 ἑτους.

Ἡ Σικελία ἔχει δίκαιον ἐπαναστατοῦσα καὶ ζητοῦσα ἀνεξαρτησίαν, διότι δὲν διοικεῖται ἀλλὰ πιέζεται ὑπὸ τῆς Νεαπόλεως· ταύτης δὲ τῆς τυραννίας μόνην θεραπείαν φρονεῖ τὴν ἀνεξαρτησίαν. Ἐάν ὁμῶς εἰλικρινῶς κατασταθῇ ἐν Νεαπόλει πολίτευμα φιλελεύθερον, εἶναι ἄρα ὀρθὸν νὰ μονωθῶσιν οἱ Σικελοί;

Ἀλλ' ἰδοὺ κυρίως οἱ λόγοι δι' οὓς οὗτοι νομίζουσιν ὅτι ἡ ἔνωσις τῆς Σικελίας μετὰ τῆς Νεαπόλεως ἀναχαιτίζει, καὶ ἀνευ τῶν ἐλαττωμάτων τῆς κυβερνήσεως, τὴν εὐδαιμονίαν τῆς νήσου. Ἐν τῷ διαστήματι τοῦ δεκαετοῦς αὐτῆς χωρισμοῦ, ἀπὸ τοῦ 1806 μέχρι τοῦ 1816, ἡ Σικελία ἀπῆλθυσεν, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας, ἐκτάκτου καὶ ὅλως ἐξαιρετικῆς εὐδαιμονίας· διότι ἡ Ἀγγλία εἶχεν ἐκεῖ 18 χιλ. ἀνδρῶν, ἐμίσθου τὸν σικελικὸν στρατὸν, καὶ αὐτὴν τὴν Αὐλὴν καταφυγοῦσαν εἰς Πάναρμον. Ὁ στόλος ὁ πολιορκῶν τὴν Τουλόνην ἐπορίζετο ἐκ Σικελίας μέγα μέρος τῶν ἐφοδίων αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδιάκοπος παρουσία τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ κατὰ τὴν ἀπέναντι ἡπειρον ἀπῆτει τὴν ἐπισκευὴν τῶν φρουρίων. Οἱ Ἀγγλοὶ ἐδαπάνησαν πρὸς τοῦτα πλέον τῶν 30 ἑκατομμυρίων δραχμῶν, συγκροτήσαντες καὶ τέσσαρα ἐγγύρια συντάγματα, τῶν ὁποίων ἡ ἀποσκευὴ κατεσκευάζετο ἐν αὐτῇ τῇ νήσῳ. Φανερόν ἄρα ὅτι ἡ Ἀγγλία ἐπὶ δέκα ἔτη ἐδαπάνησε μὲν πολλὰ ἐν Σικελίᾳ, εἰσέπραξε δὲ μόνους τοὺς νενομισμένους φόρους.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλα ἀγαθὰ προσεγένοντο· τὸ ἡπειρωτικὸν σύστημα τοῦ Ναπολέοντος κατέστησε τὴν Μελίτην καὶ τὴν Σικελίαν τὸ μέγα ἐμπορεῖον τῆς Ἀγγλίας κατὰ τὴν Μεσόγειον, τὴν Ἀδριατικὴν καὶ τὴν Ἀνατολήν· ἐντεῦθεν δὲ εἰσήγοντο τὰ ἐμπορεύματα εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ τοι ἀντιπράττοντος τοῦ αὐτοκράτορος. Ἡ Σικελία ἐδίδεν ἐφόδια καὶ εἰς τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα, οἱ κάτοικοι αὐτῆς μετήρχοντο ἐπικερδῶς τὴν ἐμπορίαν, καὶ ὁ πλοῦτος διενέμετο εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας.

Ἀλλὰ πρόσκαιρος καὶ βραχεῖα ἦτο ἡ κατάστασις αὕτη· διότι ἐπανεληθούσης τῆς Αὐλῆς εἰς Νεάπολιν, καὶ ἀναχωρήσαντος τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ, ἡ ἐμπορία ἐπανελάβε τὴν πρώτην αὐτῆς πορείαν, ἀφείσης τῆς νήσου εἰς τὰς ἰδίας δυνάμεις, ἀνικάνους νὰ διαγωνισθῶσι πρὸς τὰς τῆς Μελίτης.

Τὴν πρόσκαιρον ἐκείνην κατάστασιν, προελθοῦσαν ἐκ περιστάσεων μὴ ἐπανερχομένων πλέον, ἐνθυμούμενοι οἱ Σικελοί, ζητοῦσι τὸν ἀπὸ τῆς Νεαπόλεως χωρισμόν, καὶ ὅταν αὕτη μεταβάλλῃ πολίτευμα.

Ἡ Σικελία ἀνῆκεν ἄλλοτε ἀπὸ τοῦ 1713 μέχρι τοῦ 1720, εἰς τοὺς δούκας τῆς Σαβαυδίας· μετὰ δὲ ταῦτα ἐδόθη εἰς ἀντάλλαγμα ἀντὶ τῆς Σαρδηνίας ἀνηκούσης εἰς τὴν Αὐστρίαν· δι' ἧς καὶ οἱ ἄλλοτε δούκες τῆς Σαβαυδίας ὠνομάσθησαν βασιλεῖς.

Ἀλλὰ καὶ τὰ σήμερον γινόμενα ἀποδεικνύουσιν ὅτι οἱ Σικελοὶ ζητοῦσι τελείαν ἀνεξαρτησίαν. Θέλουσιν ἄρα ἐπιτύχει αὐτήν; τὸ ἀποτέλεσμα δὲν θέλει βεβαίως βραδύνει.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

ΗΘΙΗΣΙΣ.

Ο ΑΝΘΩΠΩΛΗΣ.

Εὐμορφά μου κοπελοῦδια,
θέλετε χλωρὰ λουλούδια;
πάρτετε, πουλῶ.
Σιγαλὰ, μὴ γέρον γάθη.
Μὲ τὸ χέρι 'ς τὸ καλάθι
ἔποιαν βρῶ, φιλῶ.

—οοο—

Διέτ' ἐδῶ τί ὠραιότης!
Αὐτὸ εἶν' ἡ ἀθωότης,
τ' ἄσπρο γιασουρί.
Τ' ἀγοράζετε; διὰ πόσο;
Χάριν λέτε νὰ τὸ δώσω;
χάριν; κ' ἄς νὰ μὴ!

—οοο—

*Ἐρα ρόδον! Τῶν ἐρώτων
εἶν' ἐρύθημα τὸ πρῶτον.
*Ἐχει δυὸ φιλιὰ.
Μιὰ μικρὴ μὲ τὸ ἀρπάζει,
μιὰ μικρὴ, ποῦ ἄσπρη μοιάζει
τριανταφυλλιὰ.

—οοο—

Τὸ γαρύφαλλο, ποῦ λέγει
πῶς μιὰν κάποιαν καρδίαν φιλεῖ
πάθος δυνατόν,
ποιὰ τὸ θέλει; ποιὰ τὸ πέρνει;
μιὰ πεινῆντα φιλιὰ φέρνει,
κ' ἄλλη ἑκατόν.

—οοο—

*Ἐδῶ ἔχω ἄνθος βάτου·
λέγουν πῶς ἡ ἔρρειά του
εἶν' ἡ ἡδονή.
Μὴ, προσέχετε, μὴ βία!
ἔχ' ἀγκάθια, κ' εἶν' ἀχρεῖα,
κ' ἔπειτα πορεῖ.

—οοο—

Βλέπει, ἄσπρη σὰν τὸ χιόνι,
τὸν αἶρα βαλσαμένει
κ' ἡ πορτοκαλιά.
Ξεύρετε τί χάριν ἔχει,
καὶ ἡ τύμφη πῶς τὴν πλέχει
'ς τὰ χρυσὰ μαλλιά.

—οοο—

*Α! τὸ ξεύρετε! Μὴ τρέλλαις,
μὴ ἐσχίζεσθε, κοπέλλαις,
ἔχει ἀρκεῖν.